

číslo ve spisu:

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
KATOLICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

THÁKUROVA 3, 160 00 PRAHA 6

Katedra/Ústav: Katedra teologické etiky a spirituální teologie

Posudek vedoucího/vedoucí diplomové práce

jméno vedoucího/vedoucí Libor Ovečka

Autor/autorka práce: Karolína Šípová
Studijní program/obor: Humanitní studia, Aplikovaná etika
Název práce: Autonomie člověka a narativní pojetí bioetiky
Vedoucí práce:
Rozsah práce: 127 746 znaků (včetně mezer), 57 stran

1. Kritické zhodnocení

Kritéria hodnocení	splňuje bez výhrad	splňuje s drobnými připomínkami	splňuje s výhradami	Nesplňuje
A. Formální a jazyková kritéria				
Práce odpovídá rozsahovým podmínkám	☒	☐	☐	☐
Práce má odpovídající jazykovou úroveň (pravopis, stylistika)	☒	☐	☐	☐
Formální zpracování práce (celková struktura a její logičnost)	☒	☐	☐	☐
Dodržení stanovených zásad citačních pravidel; formální jednota poznámkového a kritického aparátu	☒	☐	☐	☐
Zpracování příloh	☐	☐	☐	☐
Celková typografická úprava	☒	☐	☐	☐

B. Obsahová kritéria				
Práce jasně formuluje své cíle a metodiku jejich dosažení	☒	☐	☐	☐
Práce stanovených cílů dosahuje	☒	☐	☐	☐
Práce kriticky pracuje s primárními prameny i sekundární literaturou	☒	☐	☐	☐
Autorovy/autorčiny soudy a hodnocení jsou argumentačně podloženy	☒	☐	☐	☐
Autor/ka umí pracovat s odbornou terminologií a využívá jí	☒	☐	☐	☐
V práci jsou jasně vyjádřeny dosažené cíle	☒	☐	☐	☐
C. Celkový přínos práce				
Tuto část je vhodné rozvést v bodě 5.				
	ano	ne		
Práce je kompilační prací	☐	☐		
Práce se zabývá dosud nezpracovaným tématem	☐	☐		
Práce přináší nové poznatky	☒	☐		
Práce navrhuje nové metodické přístupy	☒	☐		
Práce má metodologický/teologický přínos	☒	☐		
D. Průběh zpracování práce				
	ano	ne		
Autor/ka pravidelně konzultovala s vedoucím práce	☐	☐		
Autor/ka přicházela se samostatnými tvůrčími podněty	☒	☐		

Celkové hodnocení práce

(stručná charakteristika (v případě potřeby je možné užít zvláštní přílohy))

Volba tématu práce je významná, neboť autorka se jím dotýká problematiky v současnosti velmi aktuální a zároveň poměrně málo zpracované. Pozitivně je třeba hodnotit i fakt, že charakter jejího pojednání je podstatně filosoficko teologický a nikoliv biologický, k čemuž by autorku mohla svádět její profese.

Autorka předložila práci pozoruhodnou z několika aspektů. Přesvědčivě prokazuje jasné porozumění filosofické i bioetické problematice, které se v této práci spojují. Nejprve obsáhle a s porozuměním osvětluje pojem osobní mravní autonomie. V další kapitole pak vykládá jeho faktické omezení v kontextu péče o nemocného, který zcela autonomní bytostí prostě není, neboť jeho nemoc jej uvádí do situace závislosti. Tato otázka je se znalostí věci konkretizována v pojednání o informovaném souhlasu, o problematice narození člověka a jeho smrti. Situaci nemocného ztěžuje i to, že ošetřující zdravotnický personál má tendenci k němu jako k autonomní osobě přistupovat.

Narativní přístup překonává problém moderní medicíny, že totiž nemocný člověk a lékař se proti sobě musí vzájemně zabezpečovat. "Podstatou ... byl předpoklad lehkého ohrožení, poškození či využití nemocného člověka lékaři, kteří mají volné ruce, a předpoklad toho, že se nemocní musí proti nim bránit." (s. 52)

Mezi lékařem a nemocným nejde o rovnocenný vztah, neboť nemocný člověk je vždycky v nevýhodě a jeho teoretická autonomie je právě jen teoretická. Navíc "mnoho nemocných ... velmi těžko zpracovává skutečnost, že jim někdo pomáhá, že jsou závislí na ostatních, což vnímají jako degradaci jejich osoby." (s. 53)

Východiskem z tohoto obtížného a kontroverzního vztahu je přístup narativní etiky a medicíny, která nevidí pacienta jen jako položku na seznamu, nýbrž naslouchá jeho životnímu příběhu a hledá s ním východisko ze situace nemoci. Narativní medicína a narativní etika pojímá pacienta v celistvosti jeho životního příběhu.

Narativní přístup můžeme chápat jako výzvu adresovanou moderní medicíně, jak to dokládají následující citáty:

S. 49: "Na rozdíl od vědeckého poznání, které odhaluje skutečnosti o přírodním světě, jež mají univerzální platnost a jež objeví více pozorovatelů jako stajnou, narativní vědění umožňuje člověk pochopit jednotlivé, partikulární události, které se přihodí člověku ne jako něco, co je univerzálně platné, ale jako jednotlivé, partikulární a smysluplné situace..."

S. 49: "Narativní medicína je ... medicínou chápající člověka jako individuum i jako společenskou bytost, a tak může nabídnout doplněním profesních zkušeností obnovení důvěry nemocných v současnou medicínu."

Autorka je samozřejmě závislá na literatuře, tu však důkladně a tvůrčím způsobem promyslela, což jí umožňuje s hlubokou znalostí srovnávat různé autory. Použitá odborná literatura je vybrána velmi vhodným způsobem a z části je v anglickém jazyce.

Jazykové nedostatky jsou ojedinělé.

3. Otázky a náměty práce k diskuzi při obhajobě

Na s. 8 autorka píše o důvodech velkého zájmu o pojem autonomie v současné bioetické debatě a o jeho důvodech. K nim může patřit „především opuštění tradiční křesťanské morálky s jasným normativním rámcem a existující pluralismus pohledů v současných etických debatách“.

Má se tomu rozumět tak, že tradiční křesťanská morálka je v rozporu s mravní autonomií?

Doporučení práce k obhajobě

doporučuji

Návrh doporučení k obhajobě: doporučuji, nedoporučuji

Datum: 26.8.2012

Podpis: